

PRÁCE S ATLASEM

Celkem 30 bodů

1

8 bodů

National Hockey League, zkráceně NHL, je hokejová liga, které se účastní kluby ze Spojených států amerických a Kanady. Účastní se jí 30 mužstev, která jsou rozdělena do 2 konferencí: východní a západní. Každá konference je dále rozdělena do 3 divizí podle geografické polohy, což tedy dává dohromady 6 divizí. V názvu klubu se zpravidla vyskytuje i město, ve kterém mají svůj domácí stadion.

Přiřaď k divizím kluby:

KLUBY	DIVIZE	
a. San José Sharks	Severovýchodní	C
b. Calgary Flames	Severozápadní	B
c. Ottawa Senators	Centrální	D
d. St. Louis Blues	Atlantická	E
e. Philadelphia Flyers	Pacifická	A

Za každou dvojici 1 bod.

Z následujícího výčtu **podtrhni klub, který má svůj domácí stadion nejjižněji**:

Dallas Stars - Phoenix Coyotes - Chicago Blackhawks

Columbus Blue Jackets - Tampa Bay Lightning

Kolik hodin by měli v Pittsburghu, kdybys ve 22:00 volal ze San José do Pittsburghu výsledek právě skončeného zápasu?

Řešení: San José: GMT-8, Pittsburgh: GMT-5, tj. 01:00 následujícího dne

2**9 bodů**

Spojené státy a Kanada sice mají společnou hokejovou ligu, nicméně mezi jednotlivými státy existují nejrůznější přírodní rozdíly. **Zakroužkuj správné slovo z dvojice tak, aby věty odpovídaly údajům v atlase:**

- Hustota zalidnění je na severovýchodě Kanady *nižší–vyšší* než na severovýchodě Spojených států.
- Podíl chráněných území na rozloze Kanady je *menší–větší* než ve Spojených státech.
- Nadmořská výška nejvyššího místa je v Kanadě *menší–větší* než v Spojených státech.

Za každé správné označení 1 bod. Řešení: nižší – menší – menší

A nyní se pokusíme vzájemně **porovnat oba americké světadíly podle vybraných charakteristik. Vypiš údaje do tabulky.** Náповěda: pomoz si statistikou uvedenou v atlase.

Charakteristika	Severní a Střední Amerika	Jižní Amerika
Počet samostatných států	22	13
Největší jezero (km ²)	82414 km ²	14343 km ²
Počet obyvatel (mil.)	I. 497 mil. II. 513 mil. III. 529 mil.	I. 355 mil. II. 371 mil. III. 386 mil.

Za každou správně vyplněnou buňku tabulky 1 bod.

I. zaokrouhleno na celé miliony, 1. vyd. Školního atlasu světa od Kartografie Praha, 2004, údaj z r. 2002), II. zaokrouhleno na celé miliony, 2. vyd. Školního atlasu světa od Kartografie Praha, 2007, údaj z r. 2005), III. 3. vyd. Školního atlasu světa od Kartografie Praha, 2011, údaj z r. 2010)

3**4 body**

Příroda světa si zcela jistě zaslouží ochranu ze strany lidí. Z toho důvodu jsou zřizovány národní parky, které mají nejvyšší stupeň ochrany na úrovni státu. Z hlediska celosvětového významu určitého území se zřizují přírodní památky UNESCO. **Poznej z následujícího popisu, o který národní park či o kterou přírodní památku UNESCO se jedná:**

Za každou správnou odpověď 1 bod. Řešení dle mapy Ochrana přírody.

- a) Území na Floridě s mokřady a specifikou faunou i florou v tropickém vegetačním pásmu.
- b) Území nacházející na poloostrově Arnhemská země, jeho název je totožný s jedním druhem papouška.
- c) Ekvádorské souostroví poblíž rovníku.
- d) Vodopády na hranicích mezi Zambíí a Zimbabwe.

Everglades

Kakadu

Galapágy

Viktoriiny vodopády

4**9 bodů**

Připiš písmeno obrysu státu k tomu správnému z následujícího seznamu. Měj na paměti, že v seznamu je států více, než je obrysů, a že obrysy států nemusí být severně orientovány a mohou vůči sobě být v jiném měřítku.

Státy:

Surinam d

Malawi c

Argentina

Egypt

Panama e

Utah

Togo b

Nový Zéland

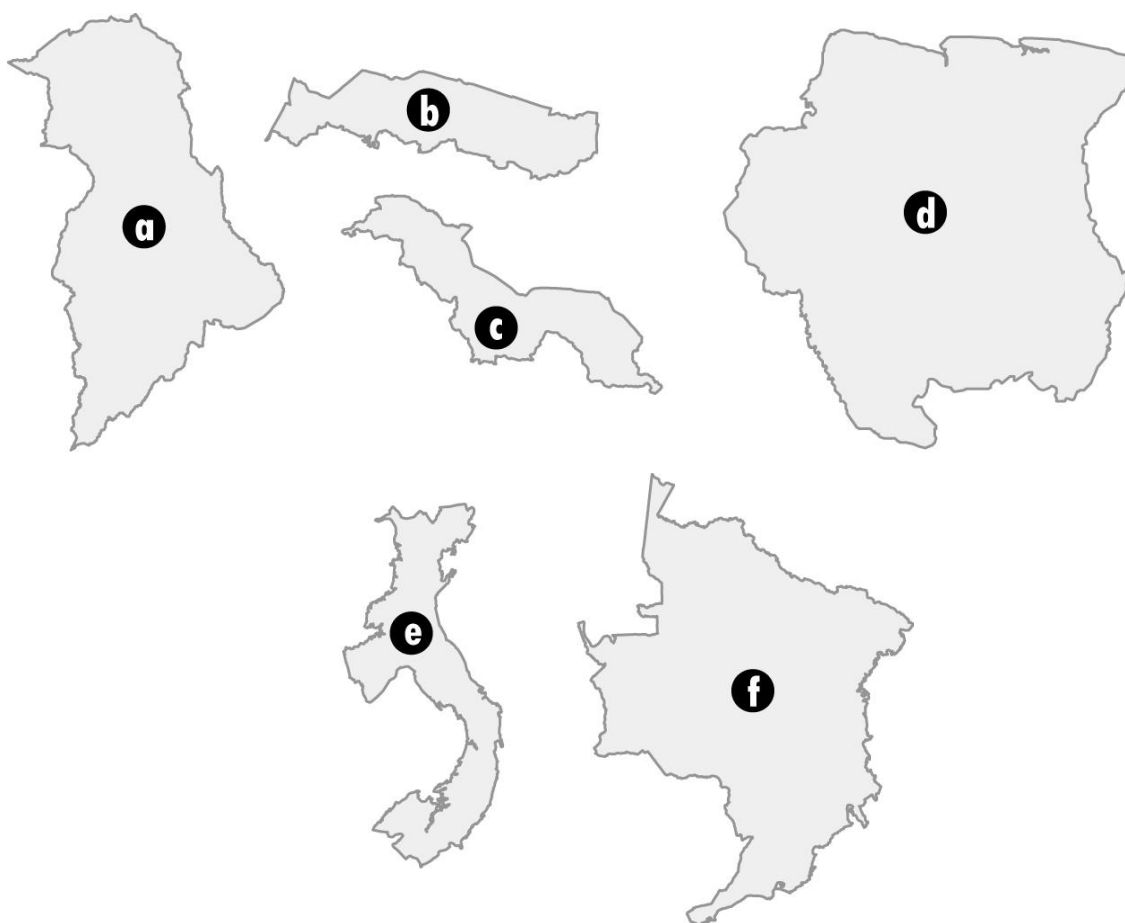
Středoafriická republika a

Alžírsko

Kolumbie f

Vanuatu

Za každé správné přiřazení obrysu 1,5 bodu.

PÍSEMNÝ TEST GEOGRAFICKÝCH ZNALOSTÍ

Celkem 40 bodů

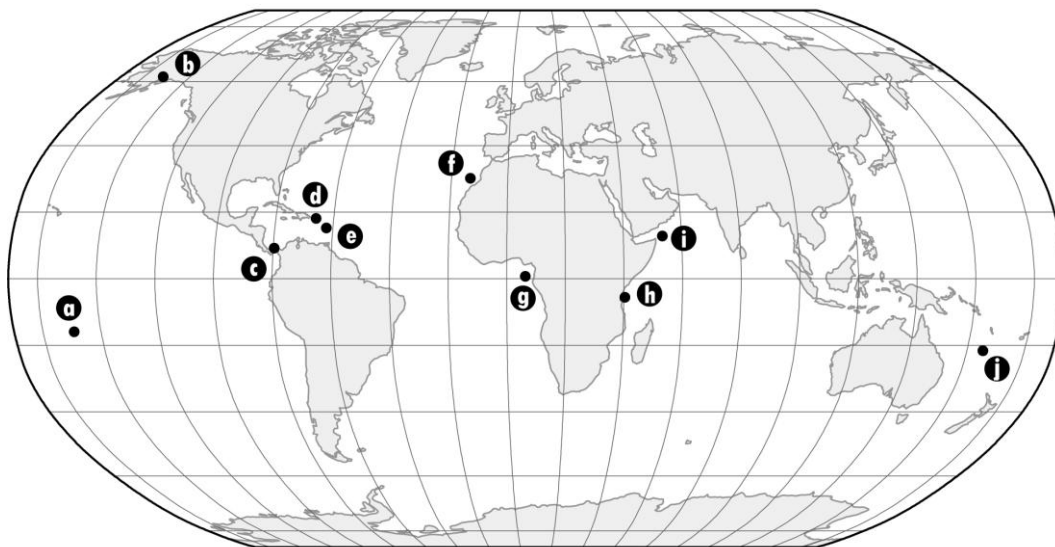
5

12 bodů

K následujícím místopisným pojmům **přiřaď písmeno, kterým jsou označeny v mapě.**

b	Anchorage
a	Tahiti
e	Guadeloupe
d	Portoriko
j	Nová Kaledonie

f	Lanzarote
g	Sv. Tomáš
i	Sokotra
c	Panamá
h	Zanzibar

Za každý správně přiřazený pojem 1 bod.

Do výčtu pojmů v předchozí otázce **dva logicky nepatří z pohledu jejich vztahu k moři.**
Jmenuj, které to jsou. **Krátce vysvětli proč.**

Za správně uvedené oba pojmy 1 bod (za 1 správně uvedený 0,5 bodu), za správné zdůvodnění 1 bod (za neúplné zdůvodnění dle uvážení hodnotitele 0,5 bodu).

Řešení: Anchorage a Panamá – nejsou to ostrovy, nejsou omývány mořem ze všech stran, jsou to města.

6**3 body**

Spoj geografický název, živočicha a jeho přirozené prostředí výskytu do logických trojic.

Baffinův ostrov – Okavango – Hobart
voduška červená – d'ábel medvědovitý – medvěd lední
říční niva – sněžná pláň – tvrdolistý les

Za každou kompletně správně spojenou trojici 1 bod.

Řešení: Baffinův ostrov – medvěd lední – sněžná pláň

Okavango – voduška červená – říční niva

Hobart – d'ábel medvědovitý – tvrdolistý les

7**4 body**

Seřaď čtyři uvedená města podle doby, kdy v nich v daný den nastává právě poledne (to znamená, že je Slunce na obloze nejvýše). První bude uvedené město, kde nastává poledne nejdříve a poslední město, kde nastává poledne nejpozději.

Lima – Brasília – Melbourne – Addis Abeba

Za každé správné umístění 1 bod.

Řešení: Melbourne – Addis Abeba – Brasília – Lima.

8**6 bodů**

Poznej dva státy (A, B) podle jejich popisu:

Za každý správně identifikovaný stát 3 body.

Populačně největší stát na svém kontinentu, významný producent ropy. Při pobřeží se nacházejí tropické deštné lesy, vnitrozemí pokrývají především savany a suché savany. Největším městem (nikoliv však hlavním) a též významným přístavem je Lagos.

Stát A: Nigérie

Rozlohou nevelký ostrovní stát, díky svým příznivým klimatickým podmínkám je častým cílem turistů z celého světa. Ti zde obdivují pláže s bílým pískem, průzračnou vodu Indického oceánu, vnitrozemské pralesy, exotickou faunu i floru nebo korálové útesy. Stát je celosvětově známý i díky velmi vzácným poštovním známkám modré a červené barvy.

Stát B: Mauricius

9**6 bodů**

Napiš ke každému z následujících tvrzení, zda platí (platí, ano, pravda...), či neplatí (neplatí, ne, nepravda...). Pokud tvrzení neplatí, oprav ho tak, aby bylo pravdivé.

- a) Všechny vodní toky Západní Austrálie ústí do Tichého oceánu.
- b) Nejsevernější provincií Argentiny je Tierra del Fuego (Ohňová země).
- c) Amazonský prales má výrazně nižší biodiverzitu než tajga.

Za každé správné ano×ne 1 bod, za každé správné zdůvodnění 1 bod.

Řešení: a) ne – Indického oceánu nebo z východu Austrálie; b) ne – nejjižnější; c) ne – vyšší.

10**5 bodů**

Podtrhni ty státy, jimiž prochází rovník:

Tanzanie – Somálsko – Ekvádor – Madagaskar – Tunisko

Nigérie – Zambie – Paraguay – Kostarika – Botswana

Za každý správně (ne)označený 0,5 bodu.

Řešení: pouze Somálsko a Ekvádor.

Které šířkové vegetační pásmo je pro většinu států nacházejících se poblíž rovníku typické?

Za správné určení 1 bod.

Řešení: deštný les

11**4 body**

Na americkém kontinentu se rozprostírají kromě jiných přírodních krajín i **prérie a pampy. Jaký je mezi nimi rozdíl?**

Za správné vysvětlení 1 bod.

Řešení: Prérie jsou v Severní Americe, pampy v Jižní Americe.

Napiš tři znaky, které mají prérie a pampy společné.

Za každý správný znak 1 bod, max. 3 body.

Řešení: Vzdálenost od rovníku, množství srážek, charakter vegetace, zemědělské využití...

PRAKTICKÁ ČÁST

Celkem 30 bodů

TVARY ZEMSKÉHO POVRCHU

Krajina není neměnná. Některé tvary zemského povrchu vznikly před milióny lety působením vrásnění, jiné vytvořila nedávno tekoucí voda nebo výlev lávy ze sopky. Do podoby krajiny se v posledních stovkách let stále více zapisuje svým působením i člověk - výstavbou, těžbou a dalším využíváním krajiny. Geografové umějí z krajinné sféry vyčíst řadu zdánlivě skrytých informací. Vyzkoušejme si to nyní.

I. V rámečku je výčet pojmů různých tvarů reliéfu – s ním budeš pracovat po celý úkol I:

krápník – fjord – duna – zlom – vrása – meteorit – masiv
rašeliniště – kaňon – viklan – vádí – útes – sopka

12

7 bodů

Nejprve **přiřaď k charakteristice různých tvarů reliéfu jejich správné odborné pojmenování**. Pojmenování vybírej z pojmů v rámečku. Nezapomeň, že máš na výběr více pojmů, než je těch správných.

duna	Vyvýšenina tvořená vátými písky.
vrása	Část horninové vrstvy či souvrství prohnutá tlakem do tvaru „vlny“.
krápník	Výrůstek v jeskyni, zejména krasové, čnějící do volného prostoru.
kaňon	Velmi hluboké údolí s příkrými až svislými stěnami.
vádí	Suché údolí zaplňované vodou jen občasně po deštích.
viklan	Osamocená izolovaná skála, dotýkající se podloží pouze malou plochou.

Za každou správnou odpověď 1 bod.

Ve výčtu názvů tvarů reliéfu v úvodním rámečku se vyskytuje i pojmenování pro objekt, který vůbec **nemá svůj původ na planetě Zemi. Který to je?**

1 bod za správnou odpověď.

Řešení: meteorit (poznámka pro opravujícího: jedná se o malé těleso Sluneční soustavy, většinou nepatrných rozměrů, které dopadlo na zemský povrch).

13**6 bodů**

Nyní, když jsi vyřadil z výčtu jeden objekt, který nevznikl na planetě Zemi, **rozděl všech dvanáct zbývajících tvarů podle toho, jestli typicky vznikly působením vnitřních sil** (mají původ v zemském nitru a nejsou závislé na vnějších podmínkách), **nebo vnějších sil** (vznikly působením větru, vody, apod.). (Tyto síly jsou často označovány jako geologičtí činitelé.)

Za každé správné přiřazení 0,5 bodu. Při chybném přiřazení se body neodečítají.

Vnitřní síly: vrása – masiv – sopka – zlom

Vnější síly: krápník – fjord – duna – rašeliniště – kaňon – viklan – vádí – útes

II. Geografové pracují s pojmy „eroze“ a „zvětrávání“. K řešení otázky II. potřebuješ znát jejich význam:

Eroze je proces, kdy působí vnější geologičtí činitelé (vnější síly) na horniny, jejich zvětraliny a půdy tak, že je odstraňují ze zemského povrchu.

Zvětrávání je proces, kdy dochází k přizpůsobování se hornin podmínkám prostředí tak, že se horniny mechanicky rozpadají nebo chemicky rozkládají.

14**4 body**

Podtrhni v následujícím výčtu ty činitele, které způsobují erozi.

srážková voda – člověk – sopečná činnost – ledovec – zemětřesení – moře

Za každé správné podtržení 1 bod.

Řešení: podtržené jsou pojmy: srážková voda, člověk, ledovec, moře

15**3 body**

Zakroužkuj u každého z následujících tvrzení, zda je pravdivé či nepravdivé.

Nápovědu hledej v definicích „eroze“ a „zvětrávání“ na začátku úkolu II.

Za každou správnou odpověď 1 bod.

Řešení: nepravdivé; pravdivé; pravdivé

Eroze působí pouze na horniny. *pravdivé – nepravdivé*

Při zvětrávání dochází k zmenšování velikosti úlomků hornin. *pravdivé – nepravdivé*

Mezi zvětráváním a erozí je rozdíl. *pravdivé – nepravdivé*

16**4 body**

Na dvou fotografiích jsou podobné motivy: pohled přes vodní hladinu na strmě se zvedající okolí. Geograf však mezi oběma obrázky vidí určité rozdíly. Vidíš je také? **Odpověz na následující otázky.** Pomohou ti pojmy z otázky 14.

Za každou správnou odpověď 1 bod.

Obr. 1, Foto: Jan Hátle

Obr. 2, Foto: Jan Hátle

člověk	Který vnější činitel se na dnešním vzhledu krajiny na obrázku 1 podílel nejvíce? (Nápověda: všimněte si pravidelnosti a ostrých úhlů teras)
ledovec	Který vnější činitel se na dnešním vzhledu krajiny na obrázku 2 podílel nejvíce? (Nápověda: všimněte si „obroušených“ až „hladkých“ tvarů reliéfu)
Obr. 1	Na kterém obrázku jsou viditelnější změny, ke kterým došlo během posledních 100 let?
Obr. 2	Na kterém obrázku je protější břeh vzdálen více metrů?

17**6 bodů**

V následující tabulce jsou vyjmenovány pojmy pro označení vypuklých tvarů zemského povrchu a jsou seřazeny podle rozdílu v nadmořské výšce mezi vrcholem a úpatím (tzv. relativní výška):

označení	pahorek	vrch	hora	velehora
relativní výška	do 150 m	150-300 m	300-600 m	nad 600 m

Jak bys označil tvar reliéfu, víš-li, že vrchol má nadmořskou výšku 837 m a úpatí se nachází v 601 m? Dolož výpočtem.

*Za správné řešení včetně výpočtu 2 body, za správné řešení bez výpočtu 1 bod.
Řešení: $837 - 601 = 236 \text{ m} \rightarrow \text{vrch}$.*

O kolik metrů výše by se musel nacházet vrchol, aby mohl tento tvar nést označení velehora? (Výška úpatí zůstala nezměněna.) Dolož výpočtem.

*Za správný výsledek včetně výpočtu 2 body, za správný vzorec s chybou ve výsledku 1 bod.
Řešení: $(601 + 600) - 837 = 364 \text{ m}$.*

Kolik vrstevnic bys při cestě z úpatí až na vrchol (837 m) pomyslně protnul na mapě se základním intervalem vrstevnic 20 metrů?

*Za správnou odpověď 2 body.
Řešení: 11 vrstevnic; ty s nadmořskou výškou 620, 640, 660, 680, 700, 720, 740, 760, 780, 800 a 820.*